

Nr 39.

Ankom till riksdagens kansli den 31 mars 1927 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning till byggmästaren E. Jonsson i Malåträsk i anledning av förluster å byggnadsarbeten för domänverkets räkning.
(2:a avd.)

I en till riksdagen den 24 februari 1927 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 172, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att till byggmästaren E. Jonsson i Malåträsk må såsom ytterligare ersättning för uppförande av jägmästarbostäder i Södra Sorsele, Storlandets och Storbackens revir från tidigare till anordnande av jägmästarbostäder såsom kapitalökning för statens domäners fond anvisade medel utbetalas ett belopp av 20,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till propositionen.

Motioner.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande i anledning av förenämnda proposition väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen nr 211 i första kammaren av herr *Gabrielsson* samt nr 313 i andra kammaren av herrar *Lindberg* och *Lövgren* i Nyborg, vari hemstälts, att ersättningsbeloppet till Jonsson måtte fastställas till 50,000 kronor.

I fråga om motiveringen hänvisas till motionen.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning är närmast föranledd av en av Jonsson gjord ansökning, att ersättning måtte tillerkännas honom för lidna förluster vid uppförande å entreprenad för kronans räkning av bostäder jämte uthus dels i Sorsele för jägmästaren i Södra Sorsele revir dels ock i Murjek för jägmästarna i Storbackens och Storlandets revir med ett belopp av 84,472 kronor eller eventuellt det mindre belopp, som Kungl. Maj:t kunde finna skäligt. Såsom stöd för ansökningen har återopats bland annat, huru på grund av världskrigets verkningar prisnivån under entreprenadtiden på allbekant sätt stigit. Sökanden hade vid upprepade tillfällen velat avbryta arbetet under återopande av ekonomisk force majeure, men hade varje gång erhållit goda löften, att han skulle få ersättning för sina förluster, då staten givetvis aldrig skulle komma att begära, att en entreprenör fullständigt ruinerade sig. Med anledning härav fortsatte sökanden arbetet samt offrade alla de besparingar, han hopbragt under ett långt strävsamt liv, och lånade därutöver stora belopp.

Sökandens syster, änkefru Erica Lundberg, har därjämte i en till jordbruksdepartementet den 15 november 1926 inkommen skrift hemställt, att Jonssons framställning måtte vinna beaktande jämväl med hänsyn därtill, att Jonsson för fullgörande av sina förbindelser lånat av systemen alla hennes besparingar, uppgående jämte oguldna räntor till ett belopp av 14,068 kronor, så att hon numera stode utan alla existensmedel. Härförutom vore även andra personer, som förlorat på borgen för Jonsson, i behov av hjälp i uppkomna svårigheter.

Domänstyrelsen har i ärendet anfört, bland annat, att den avsevärda kostnadsökningen vid byggnadernas uppförande torde i huvudsak varit beroende av den vid tiden för arbetenas utförande rådande kristiden med å byggnadsmateriel och arbetskraft betydligt stegrade pris, som icke kunnat helt förutses, och har domänstyrelsen hemställt, att åtgärd måtte vidtagas för beredande av någon gottgörelse åt Jonsson för de förluster han tillskyndats vid fullgörandet av ifrågavarande entreprenader. I detta avseende har styrelsen föreslagit, att han för ett omsorgsfullt uppförande av jägmästarbostäderna i Södra Sorsele, Storlandets och Storbackens revir jämte tillhörande uthus måtte tilldelas en gratifikation av 20,000 kronor.

Vad i propositionen anförts synes utskottet innebära synnerligen starka skäl för beredande åt Jonsson av någon ytterligare ersättning för omfördälda arbeten utöver vad som kontraktsevenligt tillkommit honom. Utskottet har emellertid icke funnit sig böra tillstyrka högre belopp än det av Kungl. Maj:t föreslagna eller 20,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må, med avslag å motionerna I:211 och II:313, bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 31 mars 1927.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar Sederholm, Nilsson i Kabbarp, Ingeström, Boberg, Sjöblom, Tjällgren, Gabrielsson och Eriksson i Ljusdal; samt

från andra kammaren: herrar Nilsson i Tånga, Olsson i Broberg, Johansson i Uppmälby, Sköld, Pettersson i Bjälbo, Carlström, Uddenberg och Andersson i Grimbo.

Reservation

av herrar *Nilsson* i Kabbarp, *Boberg*, *Gabrielsson*, *Eriksson* i Ljusdal och *Andersson* i Grimbo, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

Vad i propositionen och motionerna anföres ger vid handen, att synnerligen starka skäl föreligga för att bereda Jonsson ytterligare ersättning för omförmälda arbeten utöver vad som kontraktsevenligt tillkommit honom.

Enligt numera föreliggande rättsfall torde han juridiskt ha varit berättigad att vid den av världskriget förorsakade abnorma stegringen av materialpriserna få sitt avtal hävt. Nu ingavs han i stället den uppfattningen, att han skulle erhålla ersättning för sina merkostnader, och fullföljde därför arbetena trots de synnerliga svårigheterna. Han offrade därvid allt vad han under ett långt och strävsamt liv hopsparat och upplånade dessutom för ändamålet sina borgenärers och sin systers tillgångar. Såsom närmare framgår av de i motionerna lämnade uppgifterna föreligga nu beträffande såväl Jonsson som dessa andra personer de mest ömmande omständigheter. Jonsson är bruten till hälsan, troligen på grund av strapatser under bygget och har nu intet annat att livnära sig med än vad hans åldriga maka kan förtjäna genom att gå såsom hjälp hos grannar. Hans omförmälda syster, fru Lundberg är likaledes fullständigt blottställd och torde måhända nödgas falla fattigvården till last. Flera av borgensmännen, förut välbärgade ehuru i små omständigheter, hava helt ruinerats.

Med hänsyn till sålunda föreliggande förhållanden finner utskottet, att ett högre ersättningsbelopp, än det av Kungl. Maj:t valda, är starkt motiverat, icke minst för att det skall kunna bereda önskvärd lindring i de avseenden, varom här är fråga. Då Jonssons å ifrågavarande arbeten lidna förluster uppgå till 84,472 kronor, anser sig utskottet fördenskull böra tillstyrka, att Jonsson i ersättning tillerkännes hälften av detta belopp eller i avrundat tal 42,200 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av förevarande proposition nr 172 och motionerna I: 211 och II: 313 medgiva att till byggmästaren E. Jonsson i Malåträsk må såsom ytterligare ersättning för uppförande av jägmästarbostäder i Södra Sorsele, Storlandets och Storbackens revir från tidigare till anordnande av jägmästarbostäder såsom kapitalökning för statens domäners fond anvisade medel utbetalas ett belopp av 42,200 kronor.